

KommunledningskontoretHandläggare:
Linnea Van Wagenen

Kommunstyrelsen

Utbildningsnämndens generalplan mandatperioden 2023-2026 samt Färila skola

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. *Vägledning för Ljusdals kommuns skolstruktur* antas i enlighet med tjänsteskrivelsen.
2. Kommundirektören får i uppdrag att ta fram en första verkställandeplan för ovan nämnda skolstruktur som ska presenteras till kommunfullmäktige för beslut innan antagande av budget 2027. Denna plan ska sedan uppdateras och presenteras årligen, i samband med budgetprocessen.

Kommunstyrelsen beslutar

1. Följande processer ska inledas omedelbart:
 - Kommundirektören får i uppdrag att inleda en projektering och upphandling av en ny F-6-skola i Färila, i linje med utredningsalternativ 1:C, dock med en uppdaterad elevprognos. Projekteringen ska inkludera ett alternativ där även den anpassade grundskolan läggs i Färila. Projektering och upphandling ska presenteras till för finansiering till kommunfullmäktige så snart som möjligt, dock senast november 2025. Ombyggnationer av högstadiets lokaler sker i en senare etapp, i enlighet med beslut om verkställandeplan.

Sammanfattning

Denna tjänsteskrivelse utgör förvaltningens samlade expertutlåtande om nödvändiga åtgärder för att säkerställa en hållbar, likvärdig och kvalitativ skolorganisation i Ljusdals kommun. Bedömningen bygger på omfattande analyser, inklusive utbildningsförvaltningens tjänstemannarapport, Ensolutions skolstrukturutredning samt ytterligare demografiska och ekonomiska prognoser.

Syftet är att tillhandahålla ett evidensbaserat och neutralt beslutsunderlag för strategiska och välgrundade politiska beslut.

Kommunens skolorganisation påverkas av flera strukturella faktorer, inklusive demografiska förändringar, elevunderlagets utveckling och lokalernas fysiska skick. I vissa geografiska områden minskar elevantalet, medan det i andra förblir relativt stabilt. Samtidigt har kommunen en omfattande underhållsskuld kopplad till skolans lokaler, vilket direkt påverkar arbetsmiljön för elever och personal.

Att bibehålla den nuvarande skolstrukturen utan omfattande omprioriteringar är ekonomiskt ohållbart och riskerar att leda till försämrad undervisningskvalitet och arbetsmiljö. Alternativet till att minska antalet skolenheter är en kraftig höjning av budgetramarna för utbildningsförvaltningen, en ekvation som är svårt att försvara när antalet barn minskar kraftigt under de närmaste femton åren och resurser istället måste borde ställas om till vård av äldre.

Skollagen (2010:800) 2 kap. 8 § föreskriver att huvudmannen måste tillhandahålla ändamålsenliga lokaler för utbildning, vilket ställer tydliga krav på kommunens ansvar att vidta nödvändiga åtgärder. En fortsatt brist på investeringar i skolans lokaler och resurser riskerar att underminera kommunens möjlighet att erbjuda en likvärdig utbildning av hög kvalitet.

Det är av vikt att tydliggöra att denna tjänsteskrivelse är ett professionellt underlag och inte ett politiskt ställningstagande. Till skillnad från politiska beslut, som ofta inbegriper ideologiska prioriteringar och medborgardialog, ska tjänstepersoners utlåtanden vara sakliga, objektiva och grundade på vetenskapliga och ekonomiska analyser. Tjänsteskrivelsen ska vara allsidigt belyst för att leva upp till regeringsformens krav på objektivitet och saklighet.

Kommunallagen (2017:725) betonar tjänstepersoners ansvar att tillhandahålla beslutsfattare korrekta och neutrala beslutsunderlag för att garantera välgrundade politiska beslut. Medan utbildningsnämnden, som ett politiskt organ, har en bredare ram att inkludera ideologiska och strategiska överväganden, är förvaltningens roll att presentera en analys som strikt vilar på lagstadgade krav, ekonomiska realiteter och pedagogiska behov. Genom att tillhandahålla en tydlig analys av de utmaningar och strukturella förändringar som kommunen står inför, samt de nödvändiga åtgärderna för att bibehålla en funktionell och kvalitativ skolorganisation, säkerställer förvaltningen ett strategiskt beslutsunderlag för framtida skolutveckling. Ett fortsatt proaktivt och faktabaserat arbete är avgörande för att säkerställa en hållbar skolstruktur som möter både dagens och framtidens behov.

Beskrivning av ärendet

Utbildningsnämnden i Ljusdals kommun beslutade i april 2023 att ta fram en generalplan för skolstrukturen i syfte att skapa hållbara och likvärdiga lärmiljöer för eleverna. Utbildningsförvaltningen fick i uppdrag att genomföra utredningen, men på grund av bristande resurser och kompetens behövdes extern hjälp. Företaget Ensolution anlätades och presenterade i maj 2024 en skolstrukturutredning med tre framtidsscenarier. Beslut om

skolstrukturens inriktning, som ursprungligen skulle fattas i juni 2024, sköts upp till hösten för ytterligare analys och politisk diskussion. Samtidigt visade nya befolkningsprognoser att elevantalet i kommunen minskar snabbare än tidigare beräknat, vilket ytterligare förvärrar behovet av en långsiktig skolstruktur.

Vid nämndens sammanträde den 12 december 2024 presenterades presidietts förslag till beslut. För förskolans del föreslogs att kommunens struktur anpassas efter minskande barnprognoser och att minst en förskola bibehålls i orter där grundskolor finns. För grundskolan föreslogs en tydligare struktur där vissa skolor samordnas eller avvecklas, exempelvis att Nybo skola stängs och eleverna flyttas till Järvsö skola, och att Stenhamreskolan, Gärdeåsskolan och anpassad grundskola samlas i en sammanhållen F-9-enhet i Ljusdal. Utbildningsnämnden gav även förslag på uppdrag att ta fram en handlingsplan för genomförandet, att presenteras senast november 2025.

Ensolutionens utredning visade att Ljusdals nuvarande skolstruktur är resursineffektiv, med små skolenheter och höga personalkostnader men samtidigt en låg andel behöriga lärare. Befolkningsprognoser pekade på en fortsatt minskning av barn- och elevantal, vilket ytterligare förvärrar situationen. Ensolution förespråkade ett omfattande åtgärdsprogram (scenario 3), som skulle innebära en mer hållbar och kvalitetsinriktad skolstruktur, medan presidietts förslag i hög grad motsvarade ett nollscenario, där få förändringar görs, trots stora underhållsbehov.

Tjänstemannarapporten lyfte de ekonomiska utmaningarna med fortsatt underhåll av befintliga skolor. Kommunen investerar i dagsläget långt under rekommenderad nivå för underhåll, vilket leder till ökade driftskostnader och eftersatt fastighetsskötsel. En ökad andel av skolans budget går till lokalkostnader, vilket riskerar att urholka resurser för undervisning och stöd till elever. Utredningen underströk att utan förändringar i strukturen kan Ljusdals skolpeng behöva användas till 30–50 % lokalkostnader, jämfört med 10–20 % i andra kommuner. I ett sådant scenario kommer nämndens ramar behöva höjas betydligt för att säkerställa att kvalitén i undervisningen ej drabbas.

Under 2025 kommer ett flertal beslut behöva fattas för att fastställa skolstrukturens genomförande. Enligt tidslinjen för hanteringen av generalplanen (som antogs i KS feb 2025) ska kommunstyrelsen fatta inriktningsbeslut under våren, som därefter behandlas av kommunfullmäktige i maj/juni. Samtidigt ska kommundirektören ta fram uppdaterade kalkyler och kontinuitetsplaner för Färila skola. Dessa presenteras i denna tjänsteskrivelse. Under hösten föreslås en detaljerad verkställandeplan tas fram, vilken slutligen beslutas av kommunfullmäktige i december 2025. Genomförandet av förändringar i skolstrukturen kommer sedan att ske successivt från och med 2026.

Den minskande elevpopulationen, bristande resurser och höga underhållskostnader kräver strategiska beslut för att undvika ökade kostnader och försämrad utbildningskvalitet. Ett mer effektivt lokalutnyttjande och en samling av skolresurser skulle kunna leda till bättre utbildningsresultat och en mer ekonomiskt hållbar skolorganisation.

Följande text föreslås vara vägledande för Ljusdals kommuns skolstruktur:

Allmänt

Ljusdals kommun skolor präglas av kvalitet, trygghet och likvärdighet. För att uppnå detta ska skolornas fysiska miljöer vara ändamålsenliga och uppfylla de krav som anges i skollagen, vilket innebär att det ska finnas de lokaler och den utrustning som behövs för att syftet med utbildningen ska kunna uppfyllas.

En underhållsplan finns för varje skola, där behovet av renovering och uppdatering av lokalerna bedöms och planeras i enlighet med kommunens riktlinjer för fastighetsunderhåll. Hyreskostnader för skollokaler är rimliga och står i proportion till marknadspriser, samtidigt som de uppfyller verksamhetens behov av underhåll och reparationer.

Kommunens skolstruktur

- Flexibilitet i stadier ska prioriteras före skolnedläggningar. En skola är en central del av en bygd och påverkar inte bara eleverna utan även den lokala sammanhållningen och framtidstron. Beslut om skolstruktur måste därför grundas på noggranna analyser av demografiska prognoser och elevunderlag, men även ta höjd för osäkerheter i dessa prognoser. Det är avgörande att kommunen har beredskap för olika scenarier – både om elevantalet ökar och om de förväntade minskningarna av elevkullar realiserar. Genom att först undersöka möjligheter till flexibel användning av lokaler och stadiindelningar kan vi säkerställa en mer långsiktig och hållbar skolorganisation utan att nedläggningsbeslut drabbar lokalsamhällen i onödan.
- För att främja tillgänglighet och närhet för yngre elever ska förskolor och skolor för årskurs F-3 prioriteras i alla tätorter. Detta underlättar för eleverna att gå eller cykla till skolan och minskar behovet av skolskjutsar. För mellan- och högstadieskolor kan en mer central placering övervägas, även om det innebär längre resvägar för eleverna. Detta möjliggör en effektivare resursanvändning och bättre tillgång till specialiserade undervisningslokaler.
- Förvaltningen ska ha i uppdrag att löpande följa upp och analysera skolstrukturen och anpassa den till för bästa kvalitet och effektivitet. Detta inkluderar, men är inte begränsat till:
 - Elevgruppernas storlek ska vara lämplig för att främja en god lärandemiljö och delningstalen ska möjliggöra en kvalitativ skolgång. Förvaltningen ska regelbundet utvärdera den demografiska utvecklingen för att identifiera skolor och förskolor med låga barn/elevantal och dåliga delningstal. Vid behov ska förvaltningen vidta omställningsåtgärder för att säkerställa en effektiv resursanvändning. Om en skola eller förskola under en längre period (1-2 år) uppvisar låga elevantal och delningstalen inte förbättras, ska förvaltningen

utreda och föreslå nödvändiga åtgärder till rätt kommunal instans, vilket kan inkludera omorganisation eller sammanslagning av enheter.

- Förvaltningen ska även ha i uppdrag att fortlöpande bedöma lokalernas beskaffenhet och lämplighet som lärmiljöer. Detta innefattar att identifiera och åtgärda brister i tillgänglighet och ändamålsenlighet, där lokalerna inte är tillgänglighetsanpassade eller erbjuder en ändamålsenlig lärmiljö. Vid identifiering av sådana brister ska förvaltningen planera och genomföra nödvändiga förändringar och omställningar för att säkerställa att alla elever har tillgång till en tillgänglig och stödjande lärmiljö.
- Lokalkostnader och resursprioritering ska säkerställas i enlighet med nationella riktlinjer och jämförbara kommuners nivåer. Skolpengen ska i första hand användas till kvalitetshöjande insatser för eleverna, såsom lärare, undervisningsmaterial och pedagogiskt stöd. Lokalkostnaderna ska därför inte överstiga 20 % av skolpengen. Om denna gräns överskrids ska förvaltningen genomföra en grundlig analys av orsakerna och utreda alternativa lösningar för att sänka kostnaderna. Om inga genomförbara alternativ finns bör kommunfullmäktige diskutera huruvida budgetramen ska utökas för att säkerställa att utbildningens kvalitet inte påverkas negativt.
- Förvaltningen ska följa upp och analysera tillgången på behöriga lärare inom kommunens skolor. Om det under en längre period (1-2 år) visar sig vara omöjligt att rekrytera behöriga lärare till en enhet, ska förvaltningen initiera en utredning om möjliga strukturförändringar. Detta kan inkludera organisatoriska justeringar, samverkan mellan skolor eller andra åtgärder för att säkerställa att elever får undervisning av hög pedagogisk kvalitet.

Genom att implementera dessa åtgärder kan Ljusdals kommun säkerställa att skolornas lokaler och strukturer stödjer en högkvalitativ och likvärdig utbildning för alla elever.

Kontinuitetsplaner för Färila skola:

I dagsläget finns tre olika förstudier gällande om/nybyggnation av Färila skola. Sweco gjorde den första förstudien där man landade i tre alternativ, två alternativ gällande nyproduktion och ett alternativ gällande ombyggnad/renovering, där man förordade nyproduktion. FE Arkitekter gjorde förstudie 2 och 3. Förstudie 2 landade i nyproduktion av hus B samt renovering/ombyggnad av övriga ytor. I förstudie 3 så behålls modulerna samt ombyggnad/renovering av övriga ytor. Swecos förstudie ligger som grund till samtliga förstudier. I förstudie 1 och 2 har Sweco och FE Arkitekter jobbat fram förslagen tillsammans med skolpersonal. I förstudie 3 har FE

Arkitekter samt personal hos AB Ljusdalshem tagit fram förslaget med utgångspunkt från arbetet med förstudie ett och två.

Samtliga förstudier utgår ifrån ett elevunderlag som enligt uppdaterade demografiska framskrivningar är felaktigt (eg. 430 elever istället för cirka 280 för F-9, 250 F-6, enligt befolkningsprognos från VT2024). Det innebär att Kommunfullmäktige riskerar att fatta beslut om en skolstruktur som kommer vara för stor för elevgruppen redan vid inflyttningsdagen.

Flera av alternativen som framkommer i förstudierna skulle innebära att samtliga elever måste flyttas från skolområdet under en tidsperiod som inte underskrider 3 år. Om Kommunstyrelsen väljer någon av dessa alternativ måste man därmed samtidigt ge Utbildningsförvaltningen i uppdrag att i verkställighetsplanen ta fram

- 1) Plan för alternativ skolgång för lågstadiet, mellanstadiet och högstadiet
- 2) Revision av nuvarande alternativ för en projektering som möter det faktiska elevunderlaget
- 3) Plan för renovering/ombyggnation av de lokaler som ska ta emot eleverna från Färila skola
- 4) Plan för eventuell flytt och användning av de moduler som idag står på platsen, inklusive koppling av avlopp, fiber och el samt lösningar för kost, idrott och lektioner som inte kan hållas i modulerna, samt eventuellt behov av busshållsplats/parkeringar för skolans verksamhet.
- 5) Plan för skolledaransvaret för den personal som flyttas under renoveringsperioden
- 6) Plan för eventuell ändring av upptagningsområdet för Färila skola
- 7) Plan för upphandling av skolskjuts för samtliga elever som berörs av den alternativa skolgången
- 8) Plan för kommunikation av ovanstående till elever, personal och vårdnadshavare

Tidsplan ombyggnation Färila skola vid alternativ 1:A, 1:B, 2

Tidpunkt	Åtgärd	Politik	Tjänstepersoner
Dec 2025	Verkställandeplan godkänns i KF	Politiskt beslut	
Jan 2026	Projektering inleds		Ljusdalshem
Aug 2026	Flytt av samtliga elever Färila skola till alternativa skolor		Sektor Lärande
Aug 2026 – aug 2029	Ombyggnation Färila skola		Ljusdalshem
Sep 2029	Elever återvänder till Färila skola		

Alternativ 1:C och 3 skulle kunna innebära att eleverna kan vara kvar på skolans område under tiden renoveringar och ombyggnationer sker. Alternativ 3 har dock inte diskuterats och kvalitetssäkras av skolans personal, och om Kommunstyrelsen väljer det alternativet måste man ge Utbildningsförvaltningen i uppdrag att i verkställighetsplanen ta fram

- 1) Revision av nuvarande alternativ för en projektering som möter det faktiska elevunderlaget
- 2) Plan för hur alternativ 3 ska kvalitetssäkras av verksamheten, i samarbete med skyddsombud och fackliga företrädare för att uppnå kraven på pedagogiskt anpassade lärmiljöer och arbetsmiljölagstiftningen

Tidsplan ombyggnation Färila skola – om beslut i enlighet med alternativ 3

Tidpunkt	Åtgärd	Politik	Tjänstepersoner
Dec 2025	Verkställandeplan godkänns i KF	Politiskt beslut	
Jan 2026	Projektering och upphandling inleds		Ljusdalshem
Våren 2026	Beslut om finansiering efter avslutad upphandling i Kommunfullmäktige	Politiskt beslut	
Aug 2026	Ombyggnation/nybyggnation av Färila skola inleds		Ljusdalshem

Tidsplan ombyggnation Färila skola – om beslut i linje med alternativ 1C

Tidpunkt	Åtgärd	Politik	Tjänstepersoner
April 2025	Beslut om att inleda projektering och upphandling fattas i Kommunstyrelse	Politiskt beslut	
Maj 2025	Projektering och upphandling inleds		Ljusdalshem
Hösten 2026	Beslut om finansiering efter avslutad upphandling i Kommunfullmäktige	Politiskt beslut	
Hösten/vintern 2026	Byggstart snarast möjligt		

Barnkonsekvensanalys

Vid beslut om ombyggnation och renovering av Färila skola är det avgörande att beakta hur olika alternativ påverkar elevernas skolgång, trygghet och utveckling. Enligt barnkonventionen, som sedan 2020 är lag i Sverige, ska barnets bästa beaktas i alla beslut som rör dem. Nedan följer en analys av hur de olika alternativen påverkar elevernas lärmiljö, trygghet och rätt till en god utbildning.

Påverkan på kontinuitet och trygghet: Barn behöver stabilitet och förutsägbarhet i sin skolgång för att kunna utvecklas och trivas. Alternativen 1A, 1B och 2 innebär att samtliga elever måste flyttas från skolområdet under en period på minst tre år. Detta innebär att barnen skulle behöva vänja sig vid nya skolmiljöer, eventuellt nya lärare och längre restider, vilket kan skapa oro och påverka både den pedagogiska kvaliteten och den sociala sammanhållningen. För lågstadieelever, som är i en känslig utvecklingsfas, kan en tillfällig flytt till en annan skola innebära extra stor påverkan på tryggheten, då de är mer beroende av fasta rutiner och kända miljöer. Alternativ 1C möjliggör att eleverna kan stanna kvar i sina nuvarande skolmiljöer under byggperioden, vilket innebär att trygghet och kontinuitet kan upprätthållas. Alternativ 3 kan också möjliggöra att eleverna är kvar på skolområdet, men eftersom det inte har kvalitetssäkrats eller diskuterats med verksamheten, finns en osäkerhet kring hur det påverkar elevernas lärmiljö och trygghet.

Påverkan på lärmiljö och undervisningskvalitet: Om elever flyttas till alternativa skolor under byggtiden krävs tillfälliga lösningar för undervisning, vilket kan innebära att elever placeras i lokaler som inte är pedagogiskt anpassade. Dessutom skulle det finnas en risk att undervisningskvaliteten försämras om lärarlagen splittras och eleverna får nya, tillfälliga lärare. För högstadieelever är det viktigt att få behålla sina ämneslärare och specialpedagogiska resurser, något som kan bli svårt vid en längre evakuering. Alternativ 1C innebär att en ny skola kan byggas medan undervisningen pågår, vilket minskar risken för att eleverna behöver anpassa sig till temporära lösningar. Även om byggarbete på skolan kan innebära vissa störningar, väger fördelarna av att behålla befintliga undervisningsstrukturer och lärare tyngre. Alternativ 3 saknar en genomförd analys av hur det påverkar lärmiljön, och det finns en risk att lösningar tas fram som inte fullt ut möter pedagogiska krav och arbetsmiljökrav för elever och personal.

Påverkan på sociala relationer och skolgemenskap: En skolflytt påverkar inte bara undervisningen utan också elevernas sociala relationer. Skolkamrater och lärare utgör en viktig del av barnens trygghet, och en splittring av klasser och årskurser under tre års tid kan leda till ökad otrygghet och utanförskap. Elever som flyttas till andra skolor riskerar att känna sig som "gäster" i den nya miljön, och det kan uppstå utmaningar i att integreras i en ny skolgemenskap. Dessutom kan långvariga förändringar av skolgången påverka elevernas tillhörighet och identitet kopplad till Färila skola.

Påverkan på skolpendling och fritidsaktiviteter: Vid en tillfällig evakuering till andra skolor måste skolskjuts ordnas för samtliga elever, även de yngre barn som kan ha svårare att ha längre restider. Detta kan innebära trötthet, minskad fritid och svårigheter att delta i fritidsaktiviteter. För elever som är beroende av skolans fritidshem kan detta också skapa en ökad belastning på familjelivet.

Sammanfattning av barnkonsekvenser

Aspekt	Alternativ 1A, 1B, 2	Alternativ 1C	Alternativ 3
Trygghet och kontinuitet	Långvarig skolflytt skapar oro och stress	Eleverna får stanna kvar i sin skolmiljö	Eleverna får stanna kvar i sin skolmiljö
Lärnmiljö och undervisningskvalitet	Risk för sämre lärandemiljö och splittrade lärarlag	Bibehållen undervisningskvalitet och kontinuitet	Ej kvalitetssäkrat, risk för brister
Sociala relationer	Risk för splittring av klasser och minskad gemenskap	Stabil skolkultur och bevarade vänskapsrelationer	Stabil skolkultur och bevarade vänskapsrelationer
Skolpendling och fritid	Längre restider påverkar fritid och hälsa	Kortare restider och möjlighet att delta i fritidsaktiviteter	Kortare restider och möjlighet att delta i fritidsaktiviteter

Med utgångspunkt i barnkonventionen och en analys av hur olika alternativ påverkar eleverna, är det tydligt att alternativ 1C är det alternativ som bäst skyddar barnens trygghet, skolgång och utveckling. Det är det enda alternativet som möjliggör kontinuitet i undervisningen, bevarar elevernas sociala sammanhang och säkerställer en lärmiljö som inte störs av långvariga tillfälliga lösningar, samtidigt som eleverna inte behöver vänta längre än nödvändigt på att processen ska slutföras.

Att välja ett alternativ som innebär att eleverna måste flyttas från skolområdet under flera år medför betydande negativa konsekvenser för barnen och kan leda till försämrad skolgång och trygghet. Genom att välja alternativ 1C tar vi ansvar för barnens bästa och säkerställer att ombyggnationen av Färila skola sker på ett sätt som minimerar störningar och negativa konsekvenser för eleverna.

Förvaltningens förordade alternativ

Förvaltningen förordar alternativ 1C, men modifierat för en F-6-skola för att möjliggöra en smidigare och mer långsiktigt hållbar skolstruktur. En F-6-lösning skapar en trygg och sammanhållen skolgång för de yngre eleverna samtidigt som den möjliggör en mer ändamålsenlig resursfördelning. Genom att fokusera på ändamålsenliga lokaler och ett stabilt elevunderlag i de lägre årskurserna kan vi bättre säkerställa en hög kvalitet i undervisningen och en hållbar planering av skolorganisationen. Frågan om högstadiets organisering och placering hanteras vidare i den kommande verkställandeplanen, där en mer detaljerad analys av elevflöden och resursbehov kommer att ligga till grund för beslut.

Alternativet är det mest hållbara och realistiska valet för om/nybyggnationen av Färila skola, både ur ett pedagogiskt, ekonomiskt och praktiskt perspektiv. Till skillnad från alternativ 1A, 1B och 2 möjliggör alternativ 1C att eleverna kan vara kvar på skolområdet under byggtiden, vilket eliminerar behovet av en omfattande evakueringsplan med temporära skolplatser, skolskjuts och organisatoriska omställningar. Att flytta samtliga elever under en treårsperiod innebär stora påfrestningar för både elever, personal och vårdnadshavare, samtidigt som det skulle kräva omfattande och kostsamma tillfälliga lösningar. Alternativ 1C minskar dessa risker och bevarar en stabil skolmiljö under byggprocessen.

Alternativ 1C bygger också vidare på den planering och dialog som har skett med skolans personal inom ramen för förstudierna. Det skapar en trygghet i att den nya skolan utformas på ett sätt som fungerar för verksamheten, med goda pedagogiska lärmiljöer och arbetsmiljöer som uppfyller lagkrav. Alternativ 3, som också möjliggör att eleverna kan vara kvar på skolområdet, har inte förankrats hos skolpersonalen och skulle kräva ytterligare utredning och kvalitetssäkring. Det riskerar att försena processen och leda till osäkerhet kring genomförandet.

Ett av de största problemen med tidigare förstudier är att de baseras på ett elevunderlag som är kraftigt överskattat. Ursprungliga prognoser pekade på 430 elever, medan uppdaterade befolkningsframskrivningar från våren 2024 visar att det faktiska elevantalet snarare kommer att ligga på cirka 280 elever F-9, 250 elever F-6. Det innebär att vi riskerar att bygga en skola som är för stor redan vid inflyttning, vilket skulle resultera i ineffektivt nyttjade lokaler och höga, onödiga driftkostnader. Därför bör alternativ 1C anpassa projekteringen till det faktiska behovet, vilket innebär en mer kostnadseffektiv lösning som samtidigt bevarar kvaliteten i undervisningen.

Slutligen möjliggör alternativ 1C en snabbare besluts- och genomförandeprocess än de andra alternativen. Enligt tidsplanen kan projekteringen och upphandlingen inledas redan våren 2025, med byggstart under hösten 2026, vilket innebär att elever och personal kan få tillgång till nya, moderna lokaler så snart som möjligt. Alternativ 1A, 1B och 2 skulle innebära en betydligt längre byggprocess, med fullbordad inflyttning först 2029. Genom att välja alternativ 1C säkerställer vi en effektiv och genomförbar lösning för Färila skola som är anpassad efter verkliga behov

och som skapar de bästa förutsättningarna för elevernas lärande och personalens arbetsmiljö

Inkludering anpassad grundskola

Förvaltningens förslag är att projektering och upphandling i linje alternativ 1:C också inkluderar ett förslag om placering av den anpassade grundskolan i Färila. Det skulle säkerställa en långsiktigt hållbar lösning, med tanke på det minskande elevantalet i den ordinarie grundskolan i Ljusdal och de tankar om att ha en samlad grundskola i Ljusdals tätort som nämnds i Utbildningsnämndens beslut om skolstruktur. Genom att etablera en permanent plats i Färila skapas stabilitet och kontinuitet för eleverna, samtidigt som skolan kan dra nytta av närheten till simhallen, vilket möjliggör regelbunden simundervisning och fysisk aktivitet som en naturlig del av skoldagen. Detta stärker både elevernas hälsa och deras möjlighet att uppnå skolans mål inom motorik och simkunnighet. Att samla resurserna i Färila skulle också kunna bidra till en mer ändamålsenlig och kvalitativ lärmiljö, där skolan inte påverkas av framtida förändringar i lokalbehovet i centrala Ljusdal.

Sammanfattning kalkyler Färila skola (från Ljusdalshem)

Det har gjorts tre förstudier gällande renovering/ombyggnad av Färila skola, då skolan har eftersatt underhåll och lokaler som ej uppfyller verksamhetens behov. Sweco gjorde den första förstudien där man landade i tre alternativ, två alternativ gällande nyproduktion och ett alternativ gällande ombyggnad/renovering.

Sweco förordade nyproduktion så vi har utgått från deras alternativ 2. FE Arkitekter gjorde förstudie två och tre, förstudie 2 landade i nyproduktion av hus B samt renovering/ombyggnad av övriga ytor.

I förstudie tre så behålls modulerna samt ombyggnad/renovering av övriga ytor. Swecos förstudie ligger som grund till samtliga förstudier. I förstudie ett och två har Sweco och FE Arkitekter jobbat fram förslagen tillsammans med skolpersonal.

I förstudie tre har FE Arkitekter samt personal hos AB Ljusdalshem tagit fram förslaget med utgångspunkt från arbetet med förstudie ett och två.

Kostnader förstudier i miljoner kronor

	Alternativ 1	Alternativ 2	Alternativ 3
Byggkostnad	150	118	69
Projektering 10 %	15	12	7
Byggherreomkostnader 6 %	9	7	4
Total byggkostnad	174	137	80
Nedskrivningskostnader	28	9	
Rivningskostnader	20	5	
Totala kostnader	222	151	80
Total ombyggd skolgård	23	23	23
Fönsterbyte 5 – 8 år		7,8	7,8
Takbyte 5 – 8 år		4,6	4,6
Årlig driftkostnad	2,841	3,355	3,269
Årlig Kapitaltjänstkostnad investering	4,275	3,425	2,0
Kvarstående kapitaltjänstkostnad		0,7	1,079
Hyra moduler			1,128
Modulköp efter 3 eller 6 år			xxx
Richard Brännström			
VD AB Ljusdalshem			

Tillägg till ovanstående kalkyl:

Eftersom en ny skola i alternativ 1C ska upphandlas, bör en summa för detta ej kommuniceras och presenteras, i enlighet med praxis. Rent generellt kan man dock säga att investeringskostnaden för alternativ 1C, baserat på 250 elever och en yta om 10 kvadratmeter per elev till en kostnad av 30 000 kronor per kvadratmeter, uppgår till 75 miljoner kronor. Med tillägg för projektering (10 %) och byggherreomkostnader (6 %) uppgår den totala byggkostnaden för alternativ 1C till 87 miljoner kronor. Med en kapitaltjänstkostnad på 6 % innebär detta en årlig kostnad på 5,2 miljoner kronor.

Agendamål och uppdrag

Mål 4: God utbildning

Finansiering/ekonomiska konsekvenser

Projektering och upphandling av en ny F-6 skola i Färila uppskattas till högst 10 miljoner kronor. Finansiering av detta hanteras i investeringskostnaderna som antas av Kommunfullmäktige när upphandlingen är klar.

Uppföljning

- Via tertial/årsrapport i Stratsys
- På beredning datum: "[Skriv datum]"

Barnchecklista		
	Ja	Nej
Beslutet innebär konsekvenser för barn & ungdomar.	☒	☐
Hänsyn till barn och ungdomar har tagits.	☒	☐
Barn och ungdomar har fått säga sin mening.	☒	☐

- På KS datum: "[Skriv datum]"
- På KSAU datum: "[Skriv datum]"

Linnea Van Wagenen
Kommunledningschef